

18/12

* Voorbeelden op
vragen naar andere
kanten dan in huidige
voorstel

Aan

Minister van SZW

nota

Kamerbrief over taaleis en meertalige opvang

BRIEF ONDERTEKENEN

Datum
5 december 2022

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
2

Aanleiding

- Begin dit jaar heeft het kabinet aangekondigd meertalige dagopvang structureel wettelijk mogelijk te maken. De wetwijziging moet uiterlijk 1 februari 2024 in werking treden (2 jaar na afloop van het experiment). Het conceptwetsvoorstel wordt gelijktijdig aan u voorgelegd middels een aparte nota¹, waarin we uw akkoord vragen om het wetsvoorstel voor uitvoeringstoetsen en internetconsultatie uit te zetten.
- Tegelijkertijd heeft u de Kamer toegezegd de Kamer dit jaar mee te nemen op de hoofdlijnen van het wetsvoorstel. In de bijgevoegde Kamerbrieven komt u hieraan tegemoet.
- Er zijn twee brieven opgesteld: één voor de Eerste Kamer en één voor de Tweede Kamer. De tekst voor wat betreft meertalige opvang is in beide brieven gelijk. In de brief aan de Tweede Kamer komt ook de taaleis 3F Nederlands aan bod. Dit is een toezegging uit het Commissiedebat van 16 november: de TK wordt voor de zomer 2023 geïnformeerd over de stappen die u zet met betrekking tot de examinering en monitoring van de taaleis.

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met de inhoud van de Kamerbrief, wordt u gevraagd deze te ondertekenen.

Kernpunten

- In de inleiding van de brief gaat u in op het belang van een taalrijke omgeving. De taalvaardigheid van beroepskrachten is hier een belangrijke voorwaarde voor. Vervolgens schetst u de meerwaarde van meertalige opvang. Daarna gaat u nader in op beide onderwerpen.
- U licht de stappen toe die de afgelopen periode zijn ondernomen om de taaleis realistisch en valide te examineren. Daarnaast deelt u met de Kamer het eerste beeld van de implementatie van de taaleis, op basis van de uitvraag van afgelopen zomer. U sluit af met de aankondiging dat u medio volgend jaar opnieuw wilt (laten) onderzoeken hoe het dan staat met de implementatie en daarna de Kamer weer op de hoogte zal stellen.
- Ten aanzien van meertalige opvang licht u toe welke belangrijke uitgangspunten een rol spelen bij de uitwerking van het wetsvoorstel. Daarnaast benoemt u de voorwaarden die u wilt verbinden aan meertalige

¹ Nummer 2022-0000215475

opvang. Het gaat daarbij vooral om eisen aan het taalniveau van beroepskrachten en eisen aan het pedagogisch beleidsplan (doordachte visie op meertaligheid). U geeft aan dat u deze eisen niet alleen voor meertalige opvang wilt laten gelden, maar ook voor 'anderstalige opvang'. Dit is opvang die vanwege de herkomst van kinderen en specifieke omstandigheden, mede in een aan taal mag worden aangeboden.

Datum
5 december 2022

Onze referentie

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Brief Tweede Kamer	Ter ondertekening en verzending	
2	Brief Eerste Kamer	Ter ondertekening en verzending	

1/2

Aan Minister van SZW

nota

Nieuwe versie Kamerbrief meertalige opvang en taaleis

BRIEF ONDERTEKENEN

Datum
23 januari 2023

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
4

Aanleiding

Eind december 2022 heeft u gereageerd op een concept van de Kamerbrief over meertalige opvang en de taaleis in de kinderopvang. Wij hebben uw opmerkingen in de brief verwerkt (zie bijlage 2) en uw vragen beantwoord (zie bijlage 3).

Geadviseerd besluit

- U wordt gevraagd akkoord te gaan met de aangepaste brief en deze te ondertekenen (bijlage 1a).
- Een kopie van deze brief zal naar de Eerste Kamer worden gestuurd. Daarom vragen wij u ook de oplegbrief voor Eerste Kamer te ondertekenen (bijlage 1b).

Kernpunten

De belangrijkste wijzigingen in de brief zijn:

- In de brief is het onderscheid tussen meertalige opvang en anderstalige opvang duidelijker gemaakt. In bijlage 3 vindt u nadere uitleg over dit onderscheid en een antwoord op uw vragen hierover.
- De teksten over het eerste beeld van de implementatie bij kinderopvangorganisaties en scholen zijn aangepast. Er is duidelijker benadrukt dat de cijfers niet leidend zijn en we ook oog hebben voor effecten die zich niet in cijfers laten uitdrukken.
- U heeft vragen gesteld bij de taaleisen voor medewerkers in de meertalige opvang. In de brief hebben we de passage hierover verduidelijkt. We leggen beter uit dat beroepskrachten, mits zij maar één taal op de groep spreken, niet beide talen op een hoog niveau (3F/B2) hoeven te beheersen. Hierdoor is het mogelijk om native speakers in te zetten voor het Duits-, Engels-, of Franstalige deel, waarbij een andere medewerker Nederlands op niveau 3F spreekt.

Toelichting

In bijlage 3 geven we antwoord op uw vragen bij de vorige versie van de brief. Het betreft hier bijvoorbeeld:

- Welke taalniveaus gelden voor de opleidingen tot pedagogisch medewerker?
- Welke medewerkers in de sector niet automatisch voldoen aan de taaleis?
- Waarom de taaleis voor sommige medewerkers en studenten lastig te halen is?
- Wat nu precies het verschil is tussen meertalige opvang en anderstalige opvang?

Bijlagen

Datum
23 januari 2023

Onze referentie
[REDACTED]

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1a	Brief Eerste en Tweede Kamer	Ter ondertekening en verzending aan beide Kamers	Verzenden naar beide Kamers
1b	Oplegbrief Eerste Kamer	Ter ondertekening en verzending aan Eerste Kamer	Samen met bijlage 1a verzenden naar EK
2	Wijzigingen in de brief t.o.v. vorige versie	Ter informatie (niet verzenden)	Betreft een versie waarin de wijzigingen inzichtelijk gemaakt zijn die n.a.v. de opmerkingen van de minister gedaan zijn in de brief (track changes).
3	Antwoorden vragen minister bij Kamerbrief en nota	Bijlage bij verzending	Ten behoeve van openbaarmaking
4	Eerdere Nota tbv openbaarmaking	Bijlage bij verzending	Ten behoeve van openbaarmaking

Bijlage 3: Antwoord op vragen van de minister

Deel 1: Vragen en antwoorden over de taaleis (zoals weergegeven op pagina 1 tot en met 5 van de brief)

Vraag pagina 3: Welke taalniveaus heeft de MBO opleiding kinderopvang?

Antwoord:

- Voor mbo-3 opleidingen geldt in Nederland een generiek taalniveau van 2F. Voor mbo 4 opleidingen geldt een generiek taalniveau van 3F.
- Voor de opleiding pedagogisch medewerker op mbo niveau 3 geldt (vanaf instroomjaar 1-8-2019) dat bovenop de generieke exameneisen (2F), beheersing van taalniveau 3F voor de mondelinge taalvaardigheid (onderdelen spreken, gesprekken voeren en luisteren) een eis is om het diploma te kunnen halen. De onderdelen Lezen en Schrijven mogen wel op niveau 2F worden afgerond. De taaleis 3F voor de mondelinge taalvaardigheden vormt daarmee een extra eis in de opleiding tot pedagogisch medewerker, die niet geldt voor andere mbo opleidingen op niveau 3.
- Voor de opleiding tot pedagogisch medewerker op niveau 4 geldt (vanaf instroomjaar 1-8-2021) dat studenten, naast een 5 of 6 als eindcijfer voor het vak Nederlands op 3F-niveau, ook een voldoende (cijfer 5,5) moeten halen voor de drie mondelinge vaardigheden samen (en een cijfer van ten minste 5,0 voor elk onderdeel: spreken, gesprekken voeren en luisteren).

Vraag 2 pagina 3: "Zij schetsen het beeld dat inmiddels ruim de helft van het zittende personeel bij hun organisatie voldoet aan de taaleis." Minister: Is dit inclusief al de Nederlands sprekende medewerkers? Dat lijkt laag.

Antwoord: Ja, dit is inclusief het Nederlandstalige personeel.

- Medewerkers met een mbo-3-opleiding hebben het generieke vak Nederlands op niveau 2F gevolgd in hun opleiding. Voor hen betekent niveau 3F daarom een verhoging. Zij kunnen niet met hun diploma aantonen dat zij Nederlands op dit niveau beheersen.
- Taalniveau 3F is het taalniveau dat past bij een mbo-4-opleiding. 45% van de medewerkers voldeed op basis van hun diploma (bijvoorbeeld mbo-4 of hoger) al aan de taaleis. 12% van de medewerkers heeft inmiddels een taaltoets gehaald, waarmee ze ook voldoen aan de taaleis.
- Circa 40% van de medewerkers heeft geen bewijsstuk waarmee taalniveau 3F aangetoond kan worden en heeft ook nog geen toets gedaan.

Vraag 3, pagina 3: "Voor een deel van de medewerkers is de taaleis lastig te halen." Minister: Waarom? Ook vis-a-vis eerdere taaleis?

Antwoord:

- Voorheen was geen specifieke taaleis van toepassing in de kinderopvang (en gold de generieke norm van 2F voor mbo 3 en 3F voor mbo 4). Op dit moment kent de Wet kinderopvang alleen de eis dat de voertaal in de kinderopvang Nederlands moet zijn. Er worden geen eisen gesteld aan het taalniveau van pedagogisch medewerkers in het Nederlands. Deze zijn voor het eerst ingevoerd met de Wet IKK (2017) en treden per 1 januari 2025 in werking.
- Er zijn verschillende redenen waarom de taaleis lastig te halen kan zijn. In de brief noemen we geen redenen, aangezien we dit nog niet nader onderzocht hebben en dus niet kunnen duiden. Dit gaan we meenemen in de uitvraag die we medio 2023 doen.
- Hieronder noemen we, ter illustratie, een aantal voorbeelden of signalen die ons bereikt hebben. Deze signalen zijn op dit moment nog niet kwantificeren:
 - *Verhoging van het taalniveau van 2F naar 3F:* Mbo-3-studenten worden voor de mondelinge taalvaardigheid nu in feite getoetst op het taalniveau van mbo-4. Scholen geven aan dat het veel moeite kan kosten om studenten naar dit hogere niveau te tillen. Inherent aan het verhogen van het niveau is dat een deel van de zittende medewerkers en studenten niet mee kan komen. We hebben op dit moment geen beeld of er een bepaalde groep uitspringt voor wie dit extra geldt. Bovendien is nog maar een relatief klein deel van de medewerkers getoetst.

Sorry
de ben de
weg heeft in
de taaleis
afges.
graag won ik
uitleg voor mij
met B1/A2
"bani -

- o *Een andere taal- of culturele achtergrond:* Medewerkers en studenten met een andere moedertaal, spreken weliswaar Nederlands, maar ervaren extra moeite om niveau 3F te bereiken. Sommigen zullen dit niveau, ook met extra scholing, niet kunnen bereiken. Ook het onderwerp van de taaltoets kan voor deze groep een rol spelen. Bepaalde onderwerpen, over bijvoorbeeld omgangsnormen of historische gebeurtenissen, zijn bij mensen die hier niet zijn opgegroeid, soms niet bekend of roepen andere associaties op.
- o *Gebrek aan scholing en oefening:* Docenten Nederlands geven aan dat er vlieguren nodig zijn om een taalniveau omhoog te komen (van 2F naar 3F). Binnen de kinderopvang horen medewerkers nauwelijks 3F-niveau (omdat de kinderen een lager taalniveau hebben). Het is niet bekend hoeveel extra scholing studenten en medewerkers die de toetsen niet halen hebben ontvangen. Gezien de werkdruk kan scholing onder druk staan. Bovendien wordt door scholen en kinderopvangorganisaties aangegeven dat het afleggen van een toets voor sommigen heel spannend is, wat van invloed kan zijn op het resultaat.

Vraag 4 pagina 3: "De taaleis is opgenomen in de kwalificatiedossiers van de opleidingen tot pedagogisch medewerker, vanaf instroomjaren 1 augustus 2019 (mbo-3) en 1 augustus 2021 (mbo-4). Dit betekent dat de taaleis een beroepsvereiste is, die behaald moet zijn om het diploma te kunnen halen, bovenop de generieke exameneisen voor mbo-3 en mbo-4." Minister: Dus het gaat om afgestudeerden van voor die tijd?

Antwoord:

- Dit klopt ten dele. We leggen dat hieronder uit.
- Vanaf bovengenoemde instroomjaren kunnen studenten alleen een diploma tot pedagogisch medewerker krijgen op het moment dat ze voldoen aan de taaleis (taalniveau 3F beheersen voor de mondelinge taalvaardigheid).
 - o Pedagogisch medewerkers met diploma's op mbo-niveau 3 van vóór die tijd voldoen daarom nog niet aan de taaleis. Zij hebben namelijk Nederlands gevolgd op taalniveau 2F.
 - o Pedagogisch medewerkers met diploma's op mbo-niveau 4 van vóór die tijd hebben het generieke vak Nederlands wel op 3F-niveau gevolgd en voldoen op basis daarvan aan de taaleis.
- Dit is niet het hele verhaal. We missen namelijk de volgende groepen:
 - o Andere mbo-opleidingen die ook kwalificeren voor werken in de kinderopvang. De taaleis is alleen in de opleidingen tot pedagogisch medewerker opgenomen, maar er zijn meer opleidingen die kwalificeren om te werken in de kinderopvang. Binnen die opleidingen is dan nog niet voldaan aan de taaleis.
 - o Zij-instromers in de kinderopvang.
 - o Wat hierin ook niet is meegenomen, betreft de uitval binnen de opleidingen tot pedagogische medewerker (bijv. studenten die alle vakken halen behalve de taaleis en daardoor geen diploma kunnen krijgen). Zie ook het antwoord op vraag hieronder.

Vraag pagina 4: "In 2022 hebben, bij deze 25 scholen, 27 studenten géén diploma ontvangen wegens het niet voldoen aan de taaleis 3F (circa 4% van het totale aantal geëxamineerde studenten)." Minister: Kwalificatie? Goed nieuws toch?

Antwoord:

- Er lijkt binnen de opleiding inderdaad geen massale uitval plaats te vinden. Echter, ROC's benadrukken dat elke student die uitvalt er één te veel (zeker in tijden van personele krapte) en dat voor sommigen de impact groot (studieschuld en geen diploma). Daarnaast geven zij aan dat er een groep studenten is die niet aan de opleiding begint, omdat zij de verwachting hebben taalniveau 3F niet te behalen. We krijgen ook signalen dat sommige scholen anderstalige studenten ontmoedigen om de opleiding om die reden te starten vanwege de taaleisen. Deze groep is daarmee niet vertegenwoordigd in bovengenoemde cijfers.
- Kinderopvangorganisaties stellen hetzelfde voor ervaren medewerkers die soms al hun hele carrière in de kinderopvang werken en vanaf 1 januari 2025 mogelijk niet meer als beroepskracht mogen werken indien zij de taaleis niet op tijd weten te halen.

dit is heel goed monitoren

Wat is gemeen al deze absolute jillie advies?
moeten we dit echt doorzetten?

Vraag pagina 7: "Ik spreek mijn waardering uit voor al die medewerkers en al die studenten die, soms met veel moeite en inspanning, hun taalniveau weten te verbeteren." Minister: Waarom?

Antwoord:

- We horen signalen, zowel vanuit de opleidingen als vanuit kinderopvangorganisaties dat er een aantal studenten en medewerkers is voor wie de taaltoetsen op 3F-niveau zeer lastig te halen zijn. Zie ook de antwoorden op de vragen hierboven.
- De MBO Raad benadrukt daarom dat de cijfers weliswaar laten zien dat 96% van de studenten de taaltoetsen afgelopen jaar heeft gehaald, maar dat daarbinnen een groep is die enorme inspanning heeft geleverd om dit resultaat te bereiken. Het vraagt volgens deze scholen veel van zowel docenten als studenten (te denken valt extra ondersteuningslessen Nederlands, studievertraging en examendruk).
- 4% van de studenten in de opleidingen tot pedagogisch medewerker heeft het afgelopen jaar, ondanks de inspanning en meerdere toetsen, het vereiste niveau nog niet gehaald. Ondanks dat zij alle andere vakken hebben gehaald, kunnen zij daarom geen diploma krijgen.
- Voor studenten en medewerkers die meermaals gezakt zijn voor de taaltoets en hun best doen om te trainen voor de toets, leidt dit tot onzekerheid en spanning. Voor hen hangt er namelijk veel vanaf: zij krijgen geen diploma of mogen niet blijven werken in de kinderopvang vanaf 1-1-2025, als zij de toets niet weten te halen.
- Deze zin in de brief geeft aan dat u hier oog voor heeft en niet alleen kijkt naar de slagingspercentages van de taaleis binnen de opleidingen.

Deel 2: Vragen en antwoorden over meertalige opvang (zoals weergegeven op pagina 6 tot en met 8 van de brief)

Vraag pagina 6: "Ik realiseer me, dat taalniveau 3F of B2 een hoog niveau is voor beroepskrachten. Dit geldt nog extra op het moment dat het niet de moedertaal van de medewerker betreft." Minister: "is dat zo? Willen we dat echt zo neerzetten?"

Antwoord:

- We hebben deze tekst in de nieuwe versie van de brief aangepast om duidelijker aan te geven wat we bedoelen.
- We hebben het hier over meertalige opvang, niet over de taaleis in de Nederlandstalige kinderopvang. Wat we willen zeggen is dat het beste Engels-, Frans- of Duitstalig taalaanbod waarschijnlijk wordt verzorgd door een native speaker in die talen. Een dergelijke medewerker zal Nederlands vaak op een lager niveau spreken.
- ✓ In de brief leggen we nu beter uit dat het onnodig is dit hoge taalniveau in twee talen vragen. We leggen in de uitwerking van de regelgeving de focus op de taal die de medewerker op de groep tegen de kinderen spreekt. We leggen uit dat beroepskrachten, mits zij maar één taal op de groep spreken¹, daarom niet beide talen op het hoge 3F/B2 niveau hoeven te beheersen. Eén van beide talen is in dat geval voldoende. Zolang er maar altijd minimaal één beroepskracht is die het Nederlands op dit niveau beheerst en minimaal één beroepskracht die de andere taal (Duits, Engels of Frans) op dit niveau beheerst. Hiermee is het mogelijk om binnen de meertalige opvang native speakers in te zetten voor het Duits-, Engels-, of Franstalige deel.

Vraag pagina 7: '[.....] anderstalige opvang'. Dit is opvang die vanwege de herkomst van kinderen en specifieke omstandigheden, mede in een andere taal mag worden aangeboden". Minister: is dus de Eng/Fr/Dui opvang of welke andere? Dubbel met hiervoor? Of gaat dit weer om een andere soort opvang?

Antwoord:

- Het gaat inderdaad om een andere soort van opvang. ←

¹ Vaak aangeduid met de term 'one-teacher-one-language'.

- Er is een onderscheid tussen *meertalige opvang* en *anderstalige opvang*. In de brief hebben we dit onderscheid nu beter gemaakt en ook gewerkt met een tussenkop om dit verschil duidelijker weer te geven.
- *Meertalige opvang*: In principe mag elke kinderopvangorganisatie straks meertalige opvang aanbieden. Dit is begrensd tot drie talen (Engels, Frans of Duits) en tot maximaal 50% van de opvangtijd.
- *Anderstalige opvang*: Daarnaast kent de Wet Kinderopvang al een uitzondering om in te spelen op *de herkomst van kinderen en specifieke omstandigheden* (Wko artikel 1.55 lid 2. Zie ook het kader hieronder). Een beperkte groep organisaties komt hiervoor in aanmerking. Een organisatie die om deze redenen een andere voertaal wil aanbieden, is verplicht een gedragscode op te stellen, waaruit blijkt hoe de voertalen worden gebezigd en waarom. De toezichthouder controleert of hieraan is voldaan. In de wet is niet gedefinieerd om wat voor situaties of talen het dan gaat. De specifieke omstandigheden kunnen immers talrijk zijn. Ook is er op dit moment geen maximum percentage vastgelegd.

dit zou volledig met-NLs kunnen zijn

Wet kinderopvang, Artikel 1.55

1. Bij kinderopvang in een kindercentrum of in een voorziening voor gastouderopvang **wordt de Nederlandse taal als voertaal gebruikt**. Daar waar naast de Nederlandse taal, de Friese taal of een streektaal in levend gebruik is, kan de Friese taal of de streektaal mede als voertaal worden gebruikt.

2. In afwijking van het eerste lid kan **mede een andere taal** als voertaal worden gebezigd, **indien de herkomst van de kinderen in specifieke omstandigheden** daartoe noodzaakt, overeenkomstig een door de houder van het kindercentrum of van het gastouderbureau vastgestelde gedragscode.

3. In afwijking van het eerste lid kan **meertalige buitenschoolse opvang** worden verzorgd**.

idem

** Na inwerkingtreding van het wetsvoorstel dat meertalige dagopvang mogelijk maakt luidt lid 3 naar verwachting als volgt:

kan ook NLS!

3. In afwijking van het eerste lid kan **meertalige opvang worden aangeboden waarbij voor ten hoogste vijftig procent van de openingstijd van een kindercentrum per dag de Duitse, Engelse of Franse taal als voertaal worden gebruikt**, met uitzondering van de tijd die besteed wordt aan voorschoolse educatie.

daar ben ik echt tegen

Srp heel duidelijk maken dat NLS er is hoe kunnen NLS ↑

Aanleiding

U heeft 1 februari jl. gereageerd op de nota en Kamerbrief m.b.t. meertalige kinderopvang en taaleis. Hierbij heeft u enkele vragen gesteld bij Bijlage 3 (antwoorden op uw eerdere vragen). We geven hieronder antwoord op uw vragen.

Advies over doorzetten taaleis

U heeft gevraagd wat ons advies is, gezien al de obstakels die in bijlage 3 genoemd worden.

Ons advies komt overeen met de tekst die in de Kamerbrief staat:

- Op basis van de (feitelijke) informatie die we kunnen duiden is ons advies om nu vast te houden aan de taaleis. Daarbij in te zetten op het gebruik van de ontwikkelde beroepsgerichte instellingsexamens voor het onderdeel luisteren¹, in te zetten op communicatie en goed te blijven monitoren hoe het feitelijke beeld zich ontwikkelt komend jaar.
 - We hebben data ontvangen vanuit scholen en vanuit kinderopvangorganisaties, die een beeld geven van de haalbaarheid van de taaleis 3F (en het deel van de studenten/medewerkers die ten tijde van de uitvraag niet aan de eis heeft voldaan). Het beeld dat hieruit volgt, wordt toegelicht in de brief. Dit beeld lijkt in 2022 mee te vallen, qua haalbaarheid en uitval.
 - Zoals wij in de nota van 6 november 2022² hebben vermeld, is er in het komende jaar nog tijd om aanpassingen in de regelgeving door te voeren, mocht blijken dat het beeld verslechtert en een eventuele versoepeling van de taaleis opportuun zou zijn. In de voorgestelde Kamerbrief wordt dan ook benoemd dat we in de loop van 2023 opnieuw in kaart willen laten brengen hoe de implementatie van de taaleis er op dat moment voorstaat, bij zowel kinderopvangorganisaties als mbo-opleidingen. Het beeld dat uit die monitor komt, zal grotendeels bepalend zijn hoe we verder gaan met de taaleis.
- We zien de obstakels ook. Het betreft hier nu individuele signalen vanuit scholen, die we op dit moment onvoldoende kunnen duiden. Dit, in combinatie met het feitelijke beeld, maakt dat wij nu geen reden zien om op basis van de individuele signalen aanpassingen te doen in de taaleis. Wel willen we dat deze signalen ook een plek krijgen in de monitoring, die we voornemens zijn medio 2023 uit te voeren. Hierbij willen we proberen deze signalen zoveel als mogelijk te kwantificeren en te duiden, maar voor sommige signalen zal dit lastig blijven.

Anderstalige opvang

U heeft op de laatste pagina van bijlage 3 aangegeven echt tegen volledig niet-Nederlandstalige opvang te zijn.

Onze reactie op deze opmerking: De andere taal moet náást het Nederlands worden gesproken. Kinderopvang mag dus niet volledig en uitsluitend in een andere taal mag worden aangeboden. Hierover bestaat echter onduidelijkheid in de praktijk bij kinderopvangorganisaties en toezichtspartijen. Er zijn voor deze opvangvorm weinig eisen gesteld, bijvoorbeeld ten aanzien van de verhouding van de Nederlandse taal ten opzichte van de andere taal, of de argumentatie om een andere voertaal te hanteren. Vanwege deze onduidelijkheid is ons voorstel om de mogelijkheden voor anderstalige opvang meer in te kaderen, te specificeren en te verduidelijken. De rol en het belang van de Nederlandse taal is hier onderdeel van. U ontvangt hierover binnenkort een separate nota.

Wanneer u met uw opmerking bedoelt dat u überhaupt tegen deze bestaande wettelijke mogelijkheid voor anderstalige opvang bent, zou ons advies nog steeds zijn om deze wettelijke mogelijkheid te laten bestaan, maar wel verder in te kaderen.

¹ We hebben ook individuele – niet te duiden – signalen dat nog niet alle scholen en (toekomstige) studenten op de hoogte zijn of gebruik maken van deze instellingsexamens. Dit terwijl de feitelijke data wel laten zien dat een beroepsgericht instellingsexamen luisteren de slagingskansen vergroot.

² Het bovengenoemde advies is conform onze eerdere nota uit november 2022, met kenmerk 2022-0000198132

4-1

4-2

4-4

- De wettelijke mogelijkheid biedt namelijk wel ruimte aan bijvoorbeeld pre-schools, die voorbereiden op internationaal basisonderwijs, of aan kinderopvangorganisaties die Oekraïense kinderen opvangen.
- Ook het basisonderwijs kent een vergelijkbare mogelijkheid, om tijdelijk de taal van het land van oorsprong van deze kinderen als voertaal te gebruiken **ter ondersteuning van het Nederlands**. Daarnaast kent het basisonderwijs, onder voorwaarden, de mogelijkheid om onderwijs te geven in de Engelse voertaal, **mits ten minste 10% van het aantal uren wordt gegeven in het Nederlands of wordt besteed** aan de Nederlandse taal.³

Overzicht taalniveaus

U heeft gevraagd om uitleg bij de verschillende taalniveaus.

Er zijn twee verschillende aanduidingen voor de taalniveaus (referentiekaders). Bij beide referentiekaders geldt dat de taalniveaus oplopen in moeilijkheid. Dit betekent dat iemand met een bepaald taalniveau, ook de lagere niveaus beheerst.

1. Voor Nederlandstaligen wordt het Referentiekader Taal en Rekenen gebruikt. Het Referentiekader bevat vier fundamentele referentieniveaus: 1F, 2F, 3F en 4F. In het MBO wordt met dit referentiekader gewerkt, zowel generiek als voor de taaleis voor de kinderopvang.
2. Voor anderstaligen wordt het Europees Referentiekader voor de Talen gebruikt. Dat referentiekader beschrijft 6 taalniveaus voor de beheersing diverse vaardigheden. Er zijn 3 niveaus (A, B, C) en deze zijn elk onderverdeeld in 2 subniveaus: A1, A2, B1, B2, C1, C2. Een taalgebruiker heeft een A-niveau als hij zich kan redden in de dagelijkse omgeving. Een taalgebruiker heeft een B-niveau als hij zich kan redden op het werk of op de opleiding. Een taalgebruiker heeft een C-niveau als hij zich kan redden in hogere functies op het werk.

De referentiekaders lijken sterk op elkaar, maar ze zijn niet hetzelfde. De taalontwikkeling van tweede taalleerders verschilt namelijk op een aantal punten van degenen die Nederlands als eerste taal leren.⁴

Vergelijkbare taalniveaus:

Raamwerk NT2 anderstaligen	A1	A2 <i>inburgering</i>	B1 <i>Staats-examen I</i>	B2 <i>Staats-examen II</i>	C1	C2
Standaard onderwijs Nederlands	Instream	1F <i>eind basisschool</i>	2F <i>eind vmbo/mbo 3</i>	3F <i>havo/mbo 4</i>	4F <i>vwo</i>	

In de twee pagina's hierna vindt u desgewenst een beschrijving van de taalvaardigheden die iemand met een bepaald taalniveau beheerst.

³ Dit onderwijs wordt gegeven aan Bekostigde Nederlandse scholen, met een afdeling internationaal georiënteerd onderwijs (IGBO). IGBO is uitsluitend bestemd voor leerlingen die gezien de werkzaamheden van ten minste één van de ouders voor een aanzienlijke periode op onderwijs in het buitenland (zullen) zijn aangewezen.

⁴ Kenmerkend voor een tweede taalverwerver is dat hij communicatief taalvaardig genoeg is om de juiste boodschap op referentieniveau 2F of 3F over te brengen, maar nog bepaalde fouten maakt die eigen zijn aan tweede taalverwerving. Daarnaast kan het voorkomen dat een tweede taalleerder bij bepaalde specifiek Nederlandse begrippen en onderwerpen (bijvoorbeeld 'het rookverbod', 'spijbelen' of een 'kringgesprek in groep drie') niet direct relevante voorkennis kan activeren. Ditzelfde geldt voor specifieke cultuurgebonden gebruiken en gewoontes. Het Raamwerk NT2 houdt hier rekening mee.

4-6

Europees referentiekader

A1 Basiskennis van de taal, bekende dagelijkse uitdrukkingen en eenvoudige zinnen.

Kan vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen, gericht op concrete behoeften, begrijpen en gebruiken. Kan zichzelf aan anderen voorstellen en kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke gegevens zoals waar hij/zij woont, mensen die hij/zij kent en dingen die hij/zij bezit. Kan op een simpele wijze reageren, aangenomen dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.

A2 Bekend met veelgebruikte uitdrukkingen en kan gesprekken voeren over alledaagse zaken.

Kan zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen begrijpen die verband hebben met zaken van direct belang (bijvoorbeeld persoonsgegevens, familie, winkelen, plaatselijke geografie, werk). Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die in eenvoudige bewoordingen aspecten van de eigen achtergrond, de onmiddellijke omgeving en kwesties op het gebied van diverse behoeften beschrijven.

B1 Kan eigen mening geven en kan ervaringen, gebeurtenissen, dromen en verwachtingen beschrijven.

Kan de belangrijkste punten begrijpen uit duidelijke standaardteksten over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd. Kan zich redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens het reizen in gebieden waar de betreffende taal wordt gesproken. Kan een eenvoudige lopende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn. Kan een beschrijving geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kan kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen.

B2 Kan de hoofdlijnen van complexe teksten begrijpen, kan duidelijke, gedetailleerde tekst produceren en kan spontaan aan een gesprek deelnemen.

Kan de hoofdgedachte van een ingewikkelde tekst begrijpen, zowel over concrete als over abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen in het eigen vakgebied. Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen inspanningen met zich meebrengt. Kan duidelijke, gedetailleerde teksten produceren over een breed scala van onderwerpen; kan een standpunt over een actuele kwestie uiteenzetten en daarbij ingaan op de voor- en nadelen van diverse opties.

C1 Kan zichzelf vloeiend uitdrukken en kan de taal flexibel en efficiënt gebruiken voor sociale, academische en professionele doeleinden.

Kan een uitgebreid scala van veeleisende, lange teksten begrijpen en de impliciete betekenis herkennen. Kan zichzelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder daarvoor aantoonbaar naar uitdrukkingen te moeten zoeken. Kan flexibel en effectief met taal omgaan ten behoeve van sociale, academische en beroepsmatige doeleinden. Kan een duidelijke, goed gestructureerde en gedetailleerde tekst over complexe onderwerpen produceren en daarbij gebruikmaken van organisatorische structuren en verbindingswoorden.

C2 Kan zichzelf vloeiend uitdrukken en kan de taal flexibel en efficiënt gebruiken voor sociale, academische en professionele doeleinden.

Kan vrijwel alles wat hij hoort of leest gemakkelijk begrijpen. Kan informatie die afkomstig is van verschillende gesproken en geschreven bronnen samenvatten, argumenteren, reconstrueren en hiervan samenhangend verslag doen. Kan zichzelf spontaan, vloeiend en precies uitdrukken en kan hierbij fijne nuances in betekenis, zelfs in complexere situaties onderscheiden. Dit is het taalniveau van een hoog opgeleide *near-native* speaker.

Nederlands referentiekader taal en rekenen

1. Mondelinge Taalvaardigheid

1.1. Gesprekken

	Niveau 1F	Niveau 2F	Niveau 3F	Niveau 4F
Algemene omschrijving Gesprekken	Kan eenvoudige gesprekken voeren over vertrouwde onderwerpen in het dagelijks leven op en buiten school.	Kan in gesprekken over alledaagse en niet alledaagse onderwerpen uit leefwereld en (beroeps)opleiding uiting geven aan persoonlijke meningen, kan informatie uitwisselen en gevoelens onder woorden brengen.	Kan op effectieve wijze deelnemen aan gesprekken over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.	Kan in alle soorten gesprekken de taal nauwkeurig en doeltreffend gebruiken voor een breed scala van onderwerpen uit (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.

1.2. Luisteren

	Niveau 1F	Niveau 2F	Niveau 3F	Niveau 4F
Algemene omschrijving Luisteren	Kan luisteren naar eenvoudige teksten over alledaagse, concrete onderwerpen of over onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de leerling.	Kan luisteren naar teksten over alledaagse onderwerpen, onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de leerling of die verder van de leerling af staan.	Kan luisteren naar een variatie aan teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.	Kan luisteren naar een grote variatie aan, ook complexe, teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard, die ook abstracte thema's kunnen behandelen.

1.3. Spreken

	Niveau 1F	Niveau 2F	Niveau 3F	Niveau 4F
Algemene omschrijving Spreken	Kan in eenvoudige bewoordingen een beschrijving geven, informatie geven, verslag uitbrengen, uitleg en instructie geven in alledaagse situaties in en buiten school.	Kan redelijk vloeiend en helder ervaringen, gebeurtenissen, meningen, verwachtingen en gevoelens onder woorden brengen over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.	Kan monologen en presentaties houden over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard waarin ideeën worden uitgewerkt en voorzien van relevante voorbeelden.	Kan duidelijke, gedetailleerde monologen en presentaties houden over tal van onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard. Kan daarbij subthema's integreren, specifieke standpunten ontwikkelen en het geheel afronden met een passende conclusie.

Notes

- 3-1 Dan akkoord als we idd stevig monitoren en de open blik houden om aan te passen of bv ingroei pad
- 3-2 En mee in volgende bo met sector
- 3-6 Graag, want dit moet wel echt klip en klaar duidelijk zijn. En dus ook toezicht op
- 3-7 Ik ben tegen volledig niet Nederlandse opvang en ik vind dat twee talige opvang duidelijk ingekaderd moet worden. Altijd zorgen dat kinderen ook Nederlands leren
- 4-1 Ook oek opvang hoort gedeeltelijk Nederlandse les te geven
- 4-2 Ik vind bso (in combi met Nederlands talig basis onderwijs) nog wat anders. Maar 0-4 moet gewoon goed voorbereiden op Nederlands talig lager onderwijs
- 4-4 Dus OOK Nederlands
- 4-6 Dank!!
- 14-1 Is dit nu duidelijk genoeg verwoord? Zie ook nota